

Motion till riksdagen 2012/13:Sf266

av **Suzanne Svensson m.fl. (S)**

Ett rättvisare sjukförsäkringssystem

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att se över möjligheterna att skapa ett rättvisare sjukförsäkringssystem för dem som arbetar koncentrerad deltid.

Motivering

För dem som har en rak arbetsvecka innebär en karensdag att man förlorar en dags inkomst. Om man däremot har ett schemalagt arbete eller arbetar koncentrerad deltid förlorar man en större andel av sin inkomst. Detta drabbar särskilt kvinnor inom offentlig sektor där det är vanligt att arbetstiden är förlagd över en längre period.

Över 100 000 inom den offentliga sektorn arbetar regelbundet natt eller på rullande schema. Dessa berörda grupper betalar ett högt pris för sin obligatoriska sjukförsäkring.

Sjukfrånvaron är högre inom den kommunala sektorn jämfört med andra sektorer. Offentliganställda arbetar ofta i miljöer som på olika sätt utsätter dem för högre risk för ohälsa än vad som gäller befolkningen i genomsnitt.

Det kan vara olämpliga arbetsställningar, olämpliga lyft eller psykisk ansträngning som man inte styr över själv.

I den medicinska forskningen har man sedan länge konstaterat att skiftschemaarbete, särskilt med inslag av natt och mycket tidig morgon, bidrar till sämre hälsa.

Anledningen anses vara kroppens biologiska dygnsrytm, som natttid är inställd på låg ämnesomsättning till skillnad från dagtid då den är hög.

Konsekvenserna för natt- eller skiftarbetande är att de löper minst 40 procent högre risk för hjärt-kärlsjukdomar och mag-tarmsjukdomar än de som arbetar regelbunden dagtid, och man är bland annat mer utsatt för vanliga infektioner.

Fel! Okänt namn på

Det finns ett särskilt problem med så kallad koncentrerad deltid. Skälet är arbetets ojämna fördelning jämfört med regelbunden femdagarsvecka. Nattpassen är alltid långa; detta innebär att det blir färre arbetspass än vid en jämn femdagarsvecka.

Alla med koncentrerad arbetstid drabbas av effekten att en karensdag som inträffar under ett långt arbetspass motsvarar en större del av inkomsten, men den som arbetar deltid drabbas dubbelt, på grund av att det långa arbetspasset utgör en större andel av arbetstiden.

Genomsnittslönen för en akademiker är drygt 40 000 kronor i månaden. Ett heltidsarbetande vårdbiträde tjänar knappt 20 000 kronor i månaden. En vanlig deltidsomfattning för den som arbetar ständigt natt är 68 procent, vilket innebär 12 nätter på fem veckor.

Det som gäller för alla som arbetar med jämn förläggning av arbetstiden fem dagar i veckan är att bruttoförlusten av en karensdag blir 4,5 procent av månadsinkomsten (31-dagarsmånad). Men för den som arbetar deltid och koncentrerad natt blir förlusten mer än dubbelt så stor. Karensdagen får naturligtvis större konsekvenser i en trängd ekonomi.

En karensdag under en månad innebär med dagens regler för dem som har jämnt spridd arbetstid över veckan en löneminskning på ca 5 procent.

För den som arbetar tiotimmarspass fyra nätter i veckan i stället för de mer regelbundna åtta timmarna per dag blir inkomstbortfallet med nuvarande regler emellertid större, drygt 6 procent. Den som arbetar halvtid med två tiotimmarspass i veckan blir av med drygt 12 procent av sin månadsinkomst, enbart med första karensdagen.

Vad som anförs i motionen ovan, om behovet av att se över möjligheterna till att skapa ett rättvisare sjukförsäkringssystem för dem som arbetar koncentrerad deltid, bör ges regeringen till känna.

Stockholm den 20 september 2012

Suzanne Svensson (S)

Jennie Nilsson (S)

Peter Jeppsson (S)

Kerstin Haglö (S)